

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ДРУГОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАЛАТИ
ХУДИК МИКОЛА ПАВЛОВИЧ
УХВАЛА

31 травня 2019

Київ

6959/0/18-19

Член Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Худик Микола Павлович, здійснивши попередню перевірку дисциплінарної скарги Мечинського Олексія Борисовича стосовно судді господарського суду міста Києва Васильченко Тетяни Вікторівни,

встановив:

10 вересня 2018 року до Вищої ради правосуддя за вхідним № М-5375/0/7-18 надійшла дисциплінарна скарга Мечинського О.Б. стосовно судді господарського суду міста Києва Васильченко Т.В.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя від 10 вересня 2018 року вказану скаргу передано члену Вищої ради правосуддя Бойку А.М. У зв'язку із закінченням терміну його повноважень протоколом повторного автоматизованого визначення члена Вищої ради правосуддя по справі від 31 травня 2019 року зазначену скаргу передано члену Вищої ради правосуддя Василенку А.В., після звільнення якого згідно із протоколом повторного автоматизованого визначення члена Вищої ради правосуддя по справі від 14 серпня 2019 року цю скаргу передано мені для проведення попередньої перевірки.

Статус, повноваження, засади організації та порядок діяльності Вищої ради правосуддя визначаються Конституцією України, законами України «Про Вищу раду правосуддя» та «Про судоустрій і статус суддів».

Статтею 108 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та статтею 42 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» встановлено, що дисциплінарні провадження щодо суддів здійснюють Дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя за скаргою щодо дисциплінарного проступку судді (дисциплінарна скарга), поданою відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», або за ініціативою Дисциплінарної палати у випадках, визначених цим Законом.

Відповідно до частини першої статті 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» член Дисциплінарної палати, визначений для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (доповідач), вивчає дисциплінарну скаргу і перевіряє її відповідність вимогам закону та наявність підстав для залишення без розгляду дисциплінарної скарги чи відмови у відкритті дисциплінарної справи; за наявності підстав, визначених пунктами

1–5 частини першої статті 44 цього Закону, повертає дисциплінарну скаргу скаржнику.

Вимоги до дисциплінарної скарги встановлено частиною другою статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», за змістом якої скарга повинна містити, зокрема, конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 цього Закону може бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді, а також посилання на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені скаржником відомості.

У дисциплінарній скарзі зазначено, що через недбале ставлення до виконання обов'язків судді під час розгляду справи № _____; вже на стадії підготовчого провадження суддею Васильченко Т.В. були допущені грубі помилки, які, на думку скаржника, свідчать про порушення нею прав особи на захист та доступ до правосуддя, її упередженість та наміри розглянути справу без відповідача-нерезидента та третьої особи на стороні відповідача (скаржник).

Зокрема, скаржник вказує про наявність у поведінці судді Васильченко Т.В. ознак дисциплінарних проступків, передбачених підпунктами «а», «г», «г» пункту 1, пунктами 3, 4 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», зокрема незаконна відмова в доступі до правосуддя та істотне порушення норм процесуального права під час здійснення правосуддя, що унеможливило реалізацію учасниками судового процесу наданих їм процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків; порушення засад змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; перешкоджання реалізації прав інших учасників судового процесу; недотримання норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до учасників судового процесу; порушення прав людини і основоположних свобод.

На підтвердження наявності у поведінці судді Васильченко Т.В. ознак зазначених дисциплінарних проступків скаржник вказує на систематичне порушення нею прав третьої особи та відповідача, зокрема права на доступ до правосуддя та права на захист, шляхом систематичного неповідомлення цих осіб про місце, дату та час судових засідань у справі та постановлення ухвал за відсутності відповідача внаслідок упередженого ставлення до них та до майбутнього рішення у справі.

Зокрема, з приводу порушення _____ прав як третьої особи без самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача, а саме права на доступ до правосуддя, скаржник вказує, що з 2010 року він прописаний за адресою: _____, що підтверджується копією 10-11 сторінок його паспорта (додано до дисциплінарної скарги), проте абсолютно всі повідомлення про проведення 5 судових засідань у справі направлялись судом на “вигадану” позивачем адресу:

_____, незважаючи на те, у численних його зверненнях до суду (клопотаннях, заявах, скаргах), зокрема від 29.03.18, 24.04.18, 25.04.18,

04.05.18, 07.05.18 (додано до дисциплінарної скарги), він постійно зазначав свою дійсну адресу. також вказує, що в судових засіданнях по справі, про які він дізнавався з електронного реєстру, він також неодноразово наголошував на цій обставині та надавав судді (в тому числі для допуску до участі у судових засіданнях) свій паспорт з пропискою та просив направляти судові документи на вказану у ньому адресу, що також підтверджується аудіозаписами судових засідань (додано до скарги).

Скаржник також зазначає, що рішенням апеляційного господарського суду міста Києва скасовано постановлену суддею Васильченко Т.В. ухвалу від 18 травня 2018 року саме з підстав його неналежного повідомлення про призначене судові засідання за адресою, яка ним повідомлялась суду.

З приводу порушення прав відповідача, а саме права на захист, скаржник зазначає, що підготовчі судові засідання 14.03.18, 29.03.18, 24.04.18, 07.05.18 суддя Васильченко Т.В. провела без належного повідомлення відповідача-нерезидента, за результатами яких за його відсутності постановила ухвали. Зазначене, на переконання скаржника, є порушення пункту 15 Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах, яким визначено, що для розгляду справи та ухвалення рішень щодо відповідача-нерезидента необхідно, щоб судовий документ був дійсно доставлений особисто відповідачу або за його місцем проживання в інший спосіб, передбачений цією Конвенцією, проте, за твердженням скаржника, в матеріалах справи відсутні докази доставки/вручення судових документів відповідачу, при цьому в судових засіданнях зазначалось про «належне повідомлення сторін».

Скаржник звертає увагу на те, що лише після 6 його письмових клопотань, численних усних клопотань та скарги на секретаря судового засідання щодо необхідності належного повідомлення відповідача-нерезидента 18 травня 2018 року (у п'ятому судовому засіданні підготовчого провадження) суддя Васильченко Т.В. нарешті прийняла рішення повідомити відповідача через уповноважений орган Великобританії для вручення судових документів відповідно до пункту 10 згаданої Конвенції, хоча мала б це зробити у першому судовому засіданні та зупинити провадження у справі до надходження відповіді від уповноваженого органу Великобританії (або спливу шести місяців), що є стандартною практикою для суду, відомою судді Васильченко Т.В., у зв'язку з чим скаржник вважає, що така поведінка судді була свідомою та умисною.

З приводу виявлення суддею Васильченко Т.В. упередженого ставлення до майбутнього рішення у справі скаржник зазначив, що в судовому засіданні 24 квітня 2018 року (час аудіозапису з 11:16 по 11:37) під час підготовчого провадження суддя Васильченко Т.В. пояснювала йому, що суд проводитиме оцінку спірного об'єкта нерухомого майна. На думку скаржника, це свідчить, що суддя вже прийняла рішення про задоволення позовних вимог про звернення стягнення на предмет іпотеки та повідомила про нього стороні через свою необачність, оскільки відповідно до Закону України «Про іпотеку» у разі задоволення судом позову про звернення стягнення на предмет іпотеки

у рішенні суду зазначається, зокрема, початкова ціна предмета іпотеки для його подальшої реалізації. Крім того, скаржник зазначив, що судом не було виконано його клопотання про часткове роздрукування технічного запису вказаного судового засідання.

Під час попередньої перевірки дисциплінарної скарги встановлено таке.

26 лютого 2018 року до господарського суду міста Києва надійшла позовна заява ПАТ «Універсал Банк» до Крестон Есоушітс Лтд (

) про звернення стягнення на предмет іпотеки, яка відповідно до протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 26 лютого 2018 року передана для розгляду судді Васильченко Т.В. (справа №). Відповідно до вступної частини позовної заяви третіми особами, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, позивачем були зазначені: 1. (адреса:

); 2. приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Данич О.Ф. (адреса:

).

Відповідно статті 164 ГПК України до позовної заяви додаються документи, які підтверджують відправлення іншим учасникам справи копії позовної заяви і доданих до неї документів.

1 березня 2018 року, на третій день після надходження позовної заяви до суду, подав до суду клопотання про залучення відповідача у судовий процес та пояснення по суті справи. В поданому клопотанні зазначив дату позовної заяви, єдиний унікальний номер судової справи та суддю, що свідчить про його обізнаність щодо надходження до суду вказаної позовної заяви та про отримання ним її копії за вказаною позивачем адресою. При цьому в клопотанні зазначив, що він не має постійного місця реєстрації в Україні, на підтвердження чого додав до клопотання копії 1, 2, 12, 13 сторінок паспорта з відміткою про зняття з реєстрації в Солом'янському районі міста Києва в 2017 році, проте адреси фактичного місця проживання не вказав. В той же час в подальшому, звертаючись до суду 23 серпня 2018 зі скаргою на дії секретаря судового засідання, зазначив, що ще з 2010 року зареєстрований за адресою: , на підтвердження чого додав лише копію 11 сторінки паспорта, яка вже не містила відомостей про зняття з реєстрації в 2017 році в Солом'янському районі міста Києва.

Ухвалою суду від 3 березня 2018 позовну заяву ПАТ «Універсал Банк» у зв'язку ненаведенням у ній обов'язкових відомостей залишено без руху та встановлено позивачу строк для усунення недоліків.

Ухвалою суду від 14 березня 2018 року після виправлення позивачем допущених недоліків позовну заяву прийнято до розгляду, відкрито провадження у справі № , ухвалено розгляд справи здійснювати за правилами загального позовного провадження, підготовче засідання призначено на 29 березня 2018 року о 10:45 год. та викликано для участі у судовому засіданні представників учасників справи.

29 березня 2018 року в день судового засідання подав до суду ряд клопотань, а саме про залучення основного відповідача-нерезидента до участі у справі - компанію Крестон Есоушіітс Лтд; про визнання відповідачем або співвідповідачем у справі; про роз'єднання позовних вимог; про витребування у приватного нотаріуса документів, необхідних для розгляду справи; про витребування від позивача доказів правонаступництва; про належне повідомлення відповідача-нерезидента про розгляд даної справи в порядку статей 365, 367 ГПК України та Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах; про зобов'язання позивача надати докази, що заявлена адреса та інші реквізити компанії з Британських Віргінських островів дійсно належить компанії, яка є власником спірної квартири згідно реєстру прав власності, та про оголошення перерви у справі з метою підготовки позову та реалізації прав третьої особи та визнання його, , третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору.

У вказаних клопотаннях вказав своє останнє місце перебування: , разом з тим в останньому із них, незважаючи на заперечення в подальшому надісланні йому копії позовної заяви за належною адресою, зазначив, що у зв'язку з ознайомленням з матеріалами позовної заяви йому стали відомі окремі обставини, виходячи з яких він має намір подати позов третьої особи із самостійними вимогами, хоча станом на 29 березня 2018 року із матеріалами справи не ознайомлювався.

У судовому засіданні 29 березня 2018 року, в якому був присутній особисто, враховуючи, що він є стороною (іпотекодавцем) договору, за яким позивач просив звернути стягнення на предмет іпотеки, суд дійшов висновку про залучення до участі у справі в якості третьої особи, яка яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача, оскільки рішення у справі може вплинути на його права та обов'язки; підготовче засідання відкладено на 10:45 24 квітня 2018 року.

У зв'язку із відсутністю у матеріалах справи беззаперечних доказів щодо належної адреси , оскільки позивач вказував одну адресу його реєстрації (проживання), а сам при вказанні своєї адреси, з урахуванням клопотань від 1 та 29 березня 2018 року, був непослідовний, зокрема станом на 1 березня 2018 року вказував про відсутність постійного місця реєстрації в Україні із відповідним документальним підтвердженням, а після 29 березня 2018 року без належного документального підтвердження вказував про свою реєстрацію за іншою, ніж зазначав позивач, адресою, при цьому процесуальні документи за вказаною адресою отримували, суд того самого дня за інформацією комп'ютерної програми «Діловодство спеціалізованого суду» встановив, що є фізичною особою-підприємцем і за його ідентифікаційним кодом за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань встановив його зареєстроване

місцезнаходження за адресою:

, що підтверджується відповідним запитом до вказаного Реєстру (така адреса значиться у ньому і на сьогодні).

Відповідно до статті 10 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» якщо документи та відомості, що підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, внесені до нього, такі документи та відомості вважаються достовірними і можуть бути використані у спорі з третьою особою.

Окрім того, з метою встановлення з офіційних джерел всіх можливих адрес 29 березня 2018 року суддя Васильченко Т.В. надіслала запит до відділу адресно-довідкової роботи Головного управління Державної міграційної служби України в місті Києві, на який в подальшому в квітні 2018 року отримано відомості про те, що за даними адресного бюро зареєстрований за адресою:

В судове засідання, призначене на 24 квітня 2018 року, з'явився, підтримав подані ним раніше клопотання та надав відповідні пояснення.

Ухвалою суду від 24 квітня 2018 року в задоволенні клопотань про визнання його відповідачем або співвідповідачем у справі, про залучення основного відповідача-нерезидента, про роз'єднання позовних вимог, про витребування доказів правонаступництва ПАТ "Універсал Банк" відмовлено, при цьому зобов'язано позивача надати суду протягом трьох днів докази на підставі, яких відбулась зміна його організаційно-правової форми (з ВАТ на ПАТ), та задоволено клопотання про витребування доказів - витребувано у приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Данич О.Ф. належним чином засвідчену копію договору купівлі - продажу квартири компанією Крестон Есоушітс Лтд та всі документи, на підставі яких було посвідчено вказаний договір купівлі продажу за № від 13 квітня 2011 року. Підготовче засідання відкладено на 14:30 7 травня 2018 року.

В судовому засіданні була оголошена вступна та резолютивна частина ухвали, з зазначенням дати, місця та часу наступного судового засідання. Учасникам справи було повідомлено, що інформація по справі, що розглядається, доступна на офіційному веб-порталі судової влади України та в Єдиному державному реєстрі судових рішень в мережі Інтернет.

Ухвалою суду від 24 квітня 2018 року відмовлено у відкритті провадження з розгляду позовної заяви третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмету спору – в межах справи № Роз'яснено заявнику, що позовні вимоги про визнання недійсними договорів купівлі-продажу та стягнення збитків за невиконання умов договору іпотеки підлягають розгляду в порядку цивільного судочинства.

26 квітня 2018 року на підставі поданого ним напередодні клопотання було надано для ознайомлення матеріали справи.

За результатами судового засідання, призначеного на 7 травня 2018 року, суддею Васильченко Т.В. з огляду на нез'явлення відповідача в судові засідання та з метою забезпечення його прав, виходячи з порядку передачі судових та позасудових документів для вручення за кордоном, зобов'язано позивача в строк до 17 травня 2018 року надати суду переклад на англійську мову з нотаріальним засвідченням його вірності позовної заяви з додатками, ухвал суду від 14 березня 2018 року, 29 березня 2018 року, 24 квітня 2018 року у трьох примірниках, а також витребувано у приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Данич О.Ф. належним чином засвідчену копію договору купівлі - продажу квартири компанією Крестон Есоушіітс Лтд та всі документи, на підставі яких було посвідчено вказаний договір купівлі продажу за № від 13 квітня 2011 року, у зв'язку з чим вирішено продовжити підготовче провадження для належної підготовки справи до розгляду по суті на 30 днів та відкласти його на 14:30 18 травня 2018 року.

За результатами цього судового засідання, в якому також приймав участь , судом було оголошено вступну та резолютивну частини ухвали, з зазначенням дати, місця та часу наступного судового засідання.

17 травня 2018 року позивач на виконання вимог ухвали суду від 7 травня 2018 року подав до суду переклад на англійську мову, з нотаріальним засвідченням його вірності, позовної заяви з додатками та ухвал суду від 14 березня 2018 року, 29 березня 2018 року, 24 квітня 2018 року у трьох примірниках.

В судове засідання 18 травня 2018 року не з'явився, будь-яких клопотань з повідомленням причин неявки до суду не подав, незважаючи на те, що в судовому засіданні 7 травня 2018 року був повідомлений про дату наступного судового засідання у справі.

Ухвалою суду від 18 травня 2018 року суддею Васильченко Т.В. встановлено для відповідача строк для надання суду документів, що є доказами його правосуб'єктності за відповідним іноземним законом; обґрунтованого письмового відзиву на позовну заяву з доказами направлення відзиву позивачу та третій особі у порядку, передбаченому статей 165, 178 ГПК України; усіх письмових та електронних доказів (які можливо доставити до суду), висновків експертів і заяв свідків, що підтверджують заперечення проти позову протягом 15 днів з дня вручення даної ухвали. Вирішено звернутись до компетентного органу Британських Віргінських островів через Головне управління юстиції у місті Києві із проханнями про вручення Компанії Крестон Есоушіітс Лтд місцезнаходження якого визначено:

перекладу на англійську мову, з нотаріальним засвідченням його вірності, позовної заяви ПАТ «Універсал Банк» з додатками, ухвал суду від 14 березня 2018 року, 29 березня 2018 року, 24 квітня 2018 року, 18 травня 2018 року, у зв'язку з чим провадження у справі зупинено до надходження відповіді від іноземного суду або іншого компетентного органу Британських Віргінських островів на прохання господарського суду міста Києва про вручення відповідачу судової кореспонденції. Підготовче засідання у справі

відкладено на 10:00 2 жовтня 2018 року.

скористався своїм процесуальним правом на подання апеляційної скарги на ухвалу суду від 18 травня 2018 року, яку за результатами апеляційного перегляду постановою Київського апеляційного господарського суду від 17 липня 2018 року було скасовано в частині зупинення провадження у справі із посиланням на неналежне повідомлення про дату судового засідання, оскільки ухвала не направлялась судом на адресу, визначену заявником.

У письмових поясненнях, наданих під час проведення попередньої перевірки, суддя Васильченко Т.В. зазначила, що був обізнаний про всі судові засідання у даній справі, в тому числі про судові засідання, призначене на 18 травня 2018 року, і особисто до того дня приймав у них участь, подавав клопотання, знайомився з матеріалами справи; за адресою, зазначеною позивачем, отримав копію позовної заяви, а відповідно до сторінки 13 паспорта, зазначена ним адреса останнього місця перебування не є адресою його реєстрації, відтак, на переконання судді, встановлення неповідомлення його за належною адресою про розгляд справи у цьому випадку не є відмовою у доступі до правосуддя та порушенням вимог статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, що відповідає позиції Верховного Суду, викладеній у постанові від 29 серпня 2018 року у справі №2-6055/11.

Окрім цього, суддя Васильченко Т.В. зазначила, що в червні-липні 2018 року, після зміни секретаря судового засідання, який за посадовою інструкцією є відповідальною особою за оформлення та направлення копій судових документів учасникам справи, нею була проведена внутрішня перевірка діяльності попереднього секретаря, за результатами якої виявлено, що ухвали суду в цій справі і після надходження відповіді з адресного бюро із зазначенням адреси реєстрації

, направлялись йому лише на адресу:

, при цьому суддя зауважила, що в скарзі на дії секретаря судового засідання, поданій керівництву суду 23 травня 2018 року, жодних доводів про ненаправлення йому секретарем судового засідання ухвал суду на визначену ним адресу не наводив, а зазначив про це лише в скарзі від 23 серпня 2018 року, тобто вже після самостійного виявлення нею недоліків в роботі секретаря та їх виправлення.

Разом з цим, суддя Васильченко Т.В. наголосила що 6 липня 2018 року із супровідним листом від 5 липня 2018 року засобами поштового зв'язку було надіслано копії всіх ухвал суду, постановлених у справі, на адресу: , втім вказане поштове відправлення було повернуто до суду відміткою «за закінченням терміну зберігання». 16 серпня 2018 року вказана кореспонденція повторно була надіслана на адресу:

, але також була повернута до суду поштовим відділенням з відміткою «за закінченням терміну зберігання». Також на адресу суду повернулася з відміткою «за закінченням терміну зберігання» і ухвала суду від 29 листопада

2018 року, яка надсилалась на ту ж адресу.

На переконання судді Васильченко Т.В., неотримання ухвал суду ні за адресою, яка вказана самим заявником ( ), ні за адресою, яка значиться в Реєстрі як місцезнаходження - суб'єкта підприємницької діяльності ( ), оскільки всі поштові відправлення були повернуті відділенням поштового зв'язку на адресу суду з відмітками «за закінченням терміну зберігання», свідчить про свідоме небажання отримувати кореспонденцію, яка надходить з суду на будь-яку із вказаних адрес. Окрім того, за результатами відтворення (прослуховування) технічного запису судових засідань не підтверджуються доводи про те, що ним неодноразово саме у судових засіданнях наголошувалося на необхідності направлення судових документів за адресою:

Відповідно до частини четвертої статті 201 ГПК України головуючий встановлює особи тих, хто бере участь у судовому засіданні, а також перевіряє повноваження представників, а за приписами статті 64 цього Кодексу та посадової інструкції секретаря судового засідання до завдань та обов'язків секретаря судового засідання належить перевірка наявності та з'ясування причин відсутності осіб, яких викликано до суду, і доповідь про це головуючому судді.

Суддя Васильченко Т.В. зазначила, що, враховуючи, що брав участь майже у всіх судових засіданнях, в тому числі і 7 травня 2018 року, в якому було відкладено підготовче засідання на 18 травня 2018 року, та секретар судового засідання доповідав про належне повідомлення всіх учасників справи, у неї не виникало сумнівів щодо обізнаності заявника про дату, час та місце судових засідань.

Окрім того, відповідно до статті 2 Закону України «Про доступ до судових рішень» усі судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення і підписання. Відповідно до Закону України «Про доступ до судових рішень» для доступу до судових рішень судів загальної юрисдикції Державна судова адміністрація України забезпечує ведення Єдиного державного реєстру судових рішень як автоматизованої системи збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень. Судові рішення, внесені до Реєстру, є відкритими для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України.

Як вбачається з Єдиного державного реєстру судових рішень, всі ухвали, постановлені суддею Васильченко Т.В., у відповідності до вимог цього Закону були вчасно внесені до Реєстру і учасники справи не були позбавлені права та можливості ознайомитися з ними завчасно.

З огляду на встановлені обставини, враховуючи пояснення судді, доводи дисциплінарної скарги про умисне (протиправне) надіслання суддею Васильченко Т.В. учаснику судової справи судової кореспонденції засобами поштового зв'язку на «вигадану» позивачем адресу,

що призвело до його неналежного повідомлення про судові засідання у справі та порушення у зв'язку з цим права на доступ до правосуддя, на мою думку, не вказують на наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, що відповідно до частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді.

Не містять відомостей про ознаки дисциплінарного проступку і доводи дисциплінарної скарги про порушення суддею Васильченко Т.В. норм Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах та позбавлення у зв'язку з цим відповідача у справі - Компанії Крестон Есоушітс Лтд, яка зареєстрована на Британських Віргінських островах, процесуального права на участь у розгляді справи (права на захист).

За твердженням скаржника, суд зобов'язаний був у першому ж судовому засіданні звернутися до компетентного органу Великобританії з проханням, про вручення документів відповідачу-нерезиденту та зупинити провадження у справі, однак зазначене не узгоджується з пунктом «а» статті 10 вказаної Конвенції, яким встановлено можливість надсилання судових документів безпосередньо поштою особам, які перебувають за кордоном у разі, якщо запитувана Держава не заперечує. На офіційній сторінці Гаазької конференції з міжнародного приватного права, на якій розміщена офіційна інформація щодо статусу конвенцій, прийнятих державами-членами, вказано про відсутність заперечень (протесту) з боку Сполученого Королівства Великої Британії, яке несе відповідальність за міжнародні відносини Британських Віргінських островів, щодо вчинення дій, визначених статтею 10 Конвенції.

Згідно зі статтею 365 ГПК України іноземні особи мають такі самі процесуальні права та обов'язки, що і громадяни України та юридичні особи, створені за законодавством України, крім винятків, встановлених законом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України. Відповідно до положень статті 367 ГПК України у разі, якщо в процесі розгляду справи господарському суду необхідно вручити документи, отримати докази, провести окремі процесуальні дії на території іншої держави, господарський суд може звернутися з відповідним судовим дорученням до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави (далі – іноземний суд) у порядку, встановленому цим Кодексом або міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України. Держава Україна приєдналася до Конвенції 19 жовтня 2000 року відповідно до Закону України «Про приєднання України до Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах» від 19 жовтня 2000 року № 2052-111.

Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії підписало Конвенцію 10 грудня 1965 року, ратифікація (приєднання) була здійснена 17 листопада 1967 року, набрання чинності відбулося 10 лютого 1969 року.

Відповідно до частини першої статті 1 Конвенції ця Конвенція застосовується у цивільних та комерційних справах щодо всіх випадків, коли існує потреба в передачі судових та позасудових документів для вручення за

кордоном.

Згідно з частиною першою статті 2 Конвенції кожна Договірна Держава призначає Центральний Орган, обов'язком якого є отримання прохань про вручення документів, що виходять від інших Договірних Держав.

За приписами статті 3 Конвенції орган влади чи судовий працівник, компетентний відповідно до права запитуючої Держави, направляють Центральному Органу запитуваної Держави прохання згідно з формуляром, що додається до цієї Конвенції, без потреби легалізації або виконання інших аналогічних формальностей. До прохання додається документ, що підлягає врученню, або його копія. Прохання і документ надаються в двох примірниках.

Відповідно до положень статті 5 Конвенції Центральний Орган запитуваної Держави власноручно вручає документ або забезпечує його вручення відповідним органом: а) у спосіб, визначений його внутрішнім правом для вручення документів, складених в цій державі, особам, що перебувають на її території, або б) в особливий спосіб, обумовлений запитуючим органом, якщо такий спосіб не є несумісним з законами запитуваної Держави. З урахуванням положень пункту б) частини першої цієї статті документ може завжди бути вручений шляхом безпосередньої доставки одержувачу, який приймає його добровільно. Якщо документ має бути вручений відповідно до частини першої цієї статті, то Центральний Орган може вимагати, щоб документ був складений або перекладений офіційною мовою або однією з офіційних мов запитуваної Держави. Частина прохання, яка відповідає формуляру, доданому до цієї Конвенції, що містить короткий виклад суті документа, що підлягає врученню, вручається разом із документом.

Стаття 6 Конвенції передбачає, що Центральний Орган запитуваної Держави або будь-який орган, який вона може призначити для цього, складає підтвердження відповідно до формуляра, доданого до цієї Конвенції. У підтвердженні підтверджується факт вручення документа і зазначається спосіб, місце та дата вручення, а також особа, якій документ було вручено. Якщо документ не був вручений, в підтвердженні зазначаються причини, які перешкодили врученню. Запитуючий орган може вимагати, щоб підтвердження, яке було складене не Центральним Органом або судовим органом, було скріплено підписом представника одного з цих органів. Підтвердження направляється безпосередньо запитуючому органу.

Згідно зі статтею 10 Конвенції, якщо запитувана Держава не заперечує, то ця Конвенція не обмежує: а) можливості надсилати судові документи безпосередньо поштою особам, які перебувають за кордоном. б) можливості для судових працівників, службовців або інших компетентних осіб запитуючої Держави здійснювати вручення судових документів безпосередньо через судових працівників, службовців або інших компетентних осіб запитуваної Держави, с) можливості для будь-якої заінтересованої в судовому процесі особи здійснювати вручення судових документів безпосередньо через судових працівників, службовців або інших компетентних осіб запитуваної Держави.

З положень статті 10 Конвенції вбачається, що у разі відсутності заперечень з боку запитуваної Держави (відсутності зроблених запитуваною Державою застережень до відповідних пунктів статті 10 Конвенції), вручення судових документів особам, які перебувають за кордоном, може відбуватись шляхом надсилання таких документів безпосередньо поштою без застосування процедури, передбаченої статтями 3, 5, 6 Конвенції.

З викладеного вбачається, що суд під час розгляду вказаної справи не був обмежений у можливості надсилати судові документи безпосередньо на адресу відповідача - компанії Крестон Есоушітс Лтд, яка є іноземним суб'єктом господарювання та зареєстрована на Британських Віргінських островах, за міжнародні відносини яких несе відповідальність Сполучене Королівство Великої Британії.

У зв'язку з цим ухвали суду від 14 березня 2018 року, 29 березня 2018 року та 24 квітня 2018 року були направлені на адресу відповідача безпосередньо поштою без застосування процедури, передбаченої статтями 3, 5, 6 Конвенції.

В той же час частиною першою статті 15 Конвенції визначено, якщо документ про виклик до суду або аналогічний документ підлягав передачі за кордон з метою вручення відповідно до положень цієї Конвенції, і якщо відповідач не з'явився, то судові рішення не може бути винесено, поки не буде встановлено, що а) документ був вручений у спосіб, передбачений внутрішнім правом запитуваної Держави для вручення документів, складених у цій країні, особам, які перебувають на її території, б) документ був дійсно доставлений особисто відповідачеві або за його місцем проживання в інший спосіб, передбачений цією Конвенцією, і що в кожному з цих випадків, вручення або безпосередня доставка були здійснені в належний строк, достатній для здійснення відповідачем захисту.

Частиною другою вказаної статті Конвенції встановлено, що кожна Договірна Держава може заявити, що суддя незалежно від положень частини першої цієї статті може постановити рішення, навіть якщо не надійшло жодного підтвердження про вручення або безпосередню доставку, у разі, якщо виконані всі наступні умови: а) документ було передано одним із способів, передбачених цією Конвенцією, б) з дати направлення документа сплинув термін, який суддя визначив як достатній для даної справи і який становить щонайменше шість місяців, с) не було отримано будь-якого підтвердження, незважаючи на всі розумні зусилля для отримання його через компетентні органи запитуваної Держави.

З огляду на вимоги статті 15 Конвенції та враховуючи, що направлені у відповідності до пункту «а» статті 10 Конвенції на адресу відповідача ухвали суду були повернуті на адресу суду, про що зазначає сам скаржник, суддя Васильченко Т.В. з метою забезпечення прав компанії Крестон Есоушітс Лтд дійшла висновку про необхідність звернення з проханням про вручення судових документів до компетентного органу Британських Віргінських островів у відповідності до Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах.

У зв'язку з цим ухвалою суду від 7 травня 2018 року було зобов'язано позивача надати суду переклад на англійську мову, з нотаріальним засвідченням його вірності, позовної заяви з додатками, ухвал суду від 14 березня 2018 року, 29 березня 2018 року, 24 квітня 2018 року та відкладено підготовче засідання на 18 травня 2018 року.

Ухвалою від 18 травня 2018 року суд постановив звернутися до компетентного органу Британських Віргінських островів із проханнями про вручення Компанії Крестон Есоушіітс Лтд місцезнаходження якого визначено:

перекладу на англійську мову, з нотаріальним засвідченням його вірності, позовної заяви з додатками, ухвал суду від 14 березня 2018 року, 29 березня 2018 року, 24 квітня 2018 року та ухвали від 18 травня 2018 року, переклад якої позивач зобов'язаний був надати суду протягом двох днів, у зв'язку з чим призначено наступне судове засідання на 2 жовтня 2018 року.

Не маючи доказів належного повідомлення відповідача-нерезидента про розгляд справи, суддя Васильченко Т.В. не закінчила підготовче провадження у справі та не перейшла до розгляду справи по суті.

Вказані обставини в сукупності вказують на відсутність допущення суддею Васильченко Т.В. порушення права відповідача-нерезидента на захист, що може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді.

Доводи скаргника про обов'язок суду звернутися до компетентного органу Великобританії з проханням про вручення документів на першому ж судовому засіданні із зупиненням провадження у справі є власним тлумаченням правових норм. Статтею 15 Конвенції визначено умови, без дотримання яких судові рішення не може бути прийнято.

На даний час розгляд справи № не закінчено і рішення по суті спору не прийнято. Вказана справа перебуває у провадженні іншого судді.

Так, 26 листопада 2018 року справа № повернулась до господарського суду міста Києва після розгляду апеляційної та касаційної скарги на ухвалу суду від 18 травня 2018 року.

Ухвалою від 29 листопада 2018 року у зв'язку з тим, що дата (02.10.18), яка була визначена судом для проведення судового засідання, минула (справа в цей час перебувала в Верховному Суді) і на адресу суду 21 червня 2018 року надійшло зворотне поштове повідомлення про вручення 6 червня 2018 року компанії Крестон Есоушіітс Лтд судової кореспонденції, судом призначено підготовче засідання у справі на 18 грудня 2018 року.

Вказана ухвала була направлена за адресою: , проте вона також була повернута до суду за закінченням терміну зберігання, як зазначалося вище.

У зв'язку з відрядженням судді Васильченко Т.В. розпорядженням керівника апарату суду справу № передано для здійснення повторного автоматизованого розподілу справи, за результатами якого справу передано на розгляд іншому судді.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 27 грудня 2018 року справа № прийнята до провадженні іншим складу суду та у відповідності

до Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах вирішено звернутися з проханням про вручення судових документів до компетентного органу Британських Віргінських островів, у зв'язку із чим провадження у справі зупинено. При цьому, як вбачається з Єдиного державного реєстру судових рішень, яким стверджено про обов'язок суду відповідно до вимог Конвенції одразу звертатися до компетентного органу з проханням про вручення документів стороні-нерезиденту, ухвалу суду від 27 грудня 2018 року оскаржив в апеляційному порядку. Постановою Північного апеляційного господарського суду від 14 березня 2019 року його апеляційна скарга була залишена без задоволення.

З приводу доводів дисциплінарної скарги про упереджене ставлення судді Васильченко Т.В. до прийняття майбутнього рішення у справі, про що, на думку скажника, свідчить висловлювання щодо необхідності проведення оцінки спірного майна, слід зазначити таке.

За результатом відтворення (прослуховування) технічного запису судового засідання від 24 квітня 2018 року встановлено, що у зазначений час (з 11:16 по 11:37) судом розглядалися його клопотання про залучення основного відповідача-нерезидента до участі у справі; про визнання відповідачем або співвідповідачем у справі; про роз'єднання позовних вимог, про витребування у приватного нотаріуса Данич О.Ф. та позивача у справі документів, необхідних для розгляду справи та про повідомлення відповідача - нерезидента про розгляд даної справи в порядку статей 365, 367 ГПК України та Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних та, в подальшому, на його прохання роз'яснено зміст прийнятої ухвали.

Жодних процесуальних дій щодо призначення експертизи з метою встановлення дійсної вартості майна (проведення оцінки) судом не вживалося. В той же час у відповідності до пункту 5 частини другої статті 182 ГПК України, яка визначає дії судді у підготовчому засіданні, суд може роз'яснювати учасникам справи, які обставини входять до предмета доказування, які докази мають бути подані тим чи іншим учасником справи.

Здійснюючи свої повноваження в даній справі, суддя Васильченко Т.В. діяла у межах, визначених статтею 182 ГПК України, якою визначено, що у підготовчому засіданні суд: 1) оголошує склад суду, а також прізвища секретаря судового засідання, перекладача, спеціаліста, з'ясовує наявність підстав для відводів; 2) з'ясовує, чи бажають сторони укласти мирову угоду, передати справу на розгляд третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу або звернутися до суду для проведення врегулювання спору за участю судді; 3) у разі необхідності заслуховує уточнення позовних вимог та заперечень проти них та розглядає відповідні заяви; 4) вирішує питання про вступ у справу інших осіб, заміну неналежного відповідача, залучення співвідповідача, об'єднання справ і роз'єднання позовних вимог, прийняття зустрічного позову, якщо ці питання не були вирішені раніше; 5) може роз'яснювати учасникам справи, які обставини входять до предмета

доказування, які докази мають бути подані тим чи іншим учасником справи; 6) з'ясовує, чи повідомили сторони про всі обставини справи, які їм відомі; 7) з'ясовує, чи подали сторони докази, на які вони посилаються у позові і відзиві, а також докази, витребувані судом чи причини їх неподання; вирішує питання про проведення огляду письмових, речових і електронних доказів у місці їх знаходження; вирішує питання про витребування додаткових доказів та визначає строки їх подання, вирішує питання про забезпечення доказів, якщо ці питання не були вирішені раніше; 8) вирішує питання про призначення експертизи, виклик у судові засідання експертів, свідків, залучення перекладача, спеціаліста; 9) за клопотанням учасників справи вирішує питання про забезпечення позову, про зустрічне забезпечення; 10) вирішує заяви та клопотання учасників справи; 11) направляє судові доручення; 12) встановлює строки для подання відповіді на відзив та заперечення; 13) встановлює строк для подання пояснень третіми особами та відповіді учасників справи на такі пояснення; 14) встановлює строки та порядок врегулювання спору за участю судді за наявності згоди сторін на його проведення; 15) встановлює порядок з'ясування обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, та порядок дослідження доказів, якими вони обґрунтовуються під час розгляду справи по суті, про що зазначається в протоколі судового засідання; 16) з'ясовує розмір заявлених сторонами судових витрат; 17) вирішує питання про колегіальний розгляд справи; 18) призначає справу до розгляду по суті, визначає дату, час і місце проведення судового засідання (декількох судових засідань - у разі складності справи) для розгляду справи по суті; 19) здійснює інші дії, необхідні для забезпечення правильного і своєчасного розгляду справи по суті.

Водночас слід зазначити, що судження скажника про те, що оцінка майна може проводитися лише з метою задоволення позову, не ґрунтується на вимогах чинного законодавства, оскільки одним з реквізитів позовної заяви є ціна позову, яку зазначає позивач і з якої обчислюється судовий збір. Якщо визначена позивачем ціна позову вочевидь не відповідає дійсній вартості спірного майна або на момент пред'явлення позову встановити точну його ціну неможливо, розмір судового збору попередньо визначає суд з наступним стягненням недоплаченого або з поверненням переплаченого судового збору відповідно до ціни позову, встановленої судом при розгляді справи (стаття 163 ГПК України). При цьому, як свого часу було роз'яснено в пункті 2.7 постанови Пленуму Вищого господарського суду України № 7 від 21 лютого 2013 року, остаточне визначення в процесі розгляду справи ціни позову (дійсної вартості спірного майна), а отже, й суми судового збору здійснюється господарським судом на підставі поданих учасниками судового процесу доказів, а за їх недостатності для цього - шляхом призначення відповідної судової експертизи (експертної оцінки майна). Викладене свідчить про помилкове тлумачення скажником вимог чинного законодавства про те, що будь-які дії щодо проведення оцінки чи з'ясування вартості майна можуть свідчити про подальше задоволення позову.

Крім того, слід звернути увагу на те, що відповідно до статті 35 ГПК

України учасники справи наділені правом заявити відвід судді, якщо є обставини, які викликають сумнів у його неупередженості або об'єктивності, проте жодного разу своїм правом на відвід судді не скористався, а після оголошення складу суду та з'ясування судом підстав для заявлення відводу повідомляв, що довіряє складу суду і відводів не має.

Щодо посилань заявника на ненадання йому роздрукованого технічного запису судового засідання слід зазначити, що порядок такого роздрукування будь-якими нормативно-правовими актами не встановлений. Згідно положень пункту 2.4 Інструкції про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового процесу (судового засідання) фонограмою судового засідання є звуковий запис, який утворюється в процесі безпосереднього фіксування судового засідання за допомогою комплексу звукозапису та перетворений у форму електронних даних. Порядок роздрукування зазначених електронних даних не передбачено. При цьому в комп'ютерній програмі «Діловодство спеціалізованого суду» та технічному засобі фіксації судових засідань «Оберіг» відсутній функціонал, здатний здійснювати роздрукування технічного запису судового засідання.

В той же час право осіб, які беруть участь у справі, ознайомитися з технічним записом судового засідання забезпечується шляхом прослуховування фонограми звукозапису судового засідання та видачі копій фонограм учасникам судового процесу відповідно до розділів III та VIII вищевказаної Інструкції. Відтак, з метою забезпечення прав третьої особи та, враховуючи, що з заявою про прослуховування фонограми звукозапису судових засідань безпосередньо у приміщенні суду не звертався, судом 10 травня 2018 року видано запитуваний ним диск із записом судового засідання від 24 квітня 2018 року.

Таким чином, за результатами попередньої перевірки дисциплінарної скарги приходжу до висновку, що вона не відповідає вимогам пунктів 3, 4 частини другої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», оскільки не містить конкретних відомостей з посиланням на докази про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку.

Разом з тим, слід зазначити, що частиною другою статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» встановлено, що скасування або зміна судового рішення не має наслідком дисциплінарну відповідальність судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли скасоване або змінене рішення ухвалено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків. Проте під час попередньої перевірки дисциплінарної скарги не встановлено обставин, які б вказували на те, що постановлення ухвали 18 травня 2018 року стало наслідком умисного порушення суддею правових норм чи її неналежного ставлення до виконання службових обов'язків.

У Висновку № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності, зазначено, що для того, щоб виправдати

дисциплінарне провадження, порушення має бути серйозним та кричущим. Крім наведеного, у пункті 5 Резолюції Європейської асоціації суддів стосовно ситуації в Україні в сфері дисциплінарної відповідальності суддів (Гронхейм, 27 вересня 2007 року) вказано, що відповідна дисциплінарна справа щодо судді може бути відкрита тільки у випадках, коли мала місце не гідна звання судді поведінка і її наслідки є такими серйозними і жахливими, що потребують накладання дисциплінарних стягнень.

Відповідно до Київських рекомендацій Організації з безпеки і співробітництва в Європі щодо незалежності судочинства у Східній Європі, на Південному Кавказі та у Середній Азії (Київ, 23-25 червня 2010 року), процедура притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності повинна стосуватися підтверджених випадків порушення правил професійної поведінки, які є значними, неприпустимими та, крім цього, ганьблять репутацію суддівства.

Пунктами 2, 3 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» передбачено, що дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо вона не містить відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді та/або посилення на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені скаржником відомості.

З огляду на викладене дисциплінарну скаргу слід залишити без розгляду та повернути скаржнику.

На підставі викладеного, керуючись статтею 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статтями 42–44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», член Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя

ухвалив:

дисциплінарну скаргу Мечинського Олексія Борисовича стосовно судді господарського суду міста Києва Васильченко Тетяни Вікторівни залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Ухвала оскарженню не підлягає.

**Член Другої Дисциплінарної палати
Вищої ради правосуддя**

М.П. Худик